

Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021

November 2020

1 INLEIDING

- 1.1 Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021
- 1.2 Opgave en doelen uit de Klimaatagenda voor deze uitvoeringsagenda

2 ELEKTRICITEIT

- 2.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

3 GEBOUWDE OMGEVING

- 3.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

4 INDUSTRIE

- 4.1 Wat gaat de provincie doen tot en met 2023?

5 FINANCIËEL, ORGANISATIE, COMMUNICATIE EN MONITORING

- 5.1 Financiën uitvoering energietransitie
- 5.2 Organisatie en samenwerking
- 5.3 Communicatie
- 5.4 Monitoring

INLEIDING

1.1 Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021

De Klimaatagenda Groningen is de uitwerking van Europese en nationale klimaatdoelstellingen in Groningen. Deze doelstellingen zijn gericht op het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. De Klimaatagenda geeft een overzicht van wat wij als provincie doen om de doelen te behalen en wat we daarvoor nodig hebben, en is daarmee onze bijdrage aan het Nationaal Klimaatakkoord. De Klimaatagenda is 30 september 2020 vastgesteld in Provinciale Staten.

Van Klimaatagenda naar uitvoeringsprogramma Energietransitie

Dit uitvoeringsprogramma geeft de provinciale inzet voor de komende jaren weer voor de onderwerpen die vallen onder energietransitie (elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie) uit de Klimaatagenda. De ervaring leert dat energie een dynamisch onderwerp is. Er is flexibiliteit nodig om hierop in te kunnen spelen. In dit programma is ruim een jaar vooruit gekeken. Omdat het behandelen en vaststellen van de klimaatagenda (mede door de gevolgen van Corona) lang op zich heeft laten wachten slaan de beschreven inzet en resultaten in dit uitvoeringsprogramma zowel op dit kalenderjaar (2020) als het komend jaar (2021). Na die periode zal een tussenrapportage en update van dit uitvoeringsprogramma voor 2022 / 2023 worden gemaakt. Voor de onderwerpen die niet onder de energietransitie vallen, maar wel onder de Klimaatagenda, is of wordt de provinciale inzet in aparte uitvoeringsprogramma's of projectplannen beschreven. Het gaat bijvoorbeeld om de Nota Landbouw, Nota bos en hout, het programma Groningen@work en het Regionaal Mobiliteitsplan. De samenhang in relatie tot de Klimaatagenda wordt gezamenlijk bewaakt. Het programmamanagement energie heeft hierin een coördinerende rol.

Monitoring en rapportage

Om de voortgang op het geheel van de Klimaatagenda te monitoren wordt in 2021 een tussenrapportage opgesteld. In de tussenrapportage wordt een tweetal moties meegenomen die zijn aangenomen tijdens de behandeling van de Klimaatagenda in Provinciale Staten. Het gaat hierbij om de motie over ruimtelijke impact van de energietransitie (M-197) en de motie over nieuwe kansrijke technieken (M-198). Via de Planning & Control cyclus vindt jaarlijks de financiële rapportage plaats, gecombineerd met rapportage op een aantal hoofddoelen. In hoofdstuk 6 staat hier meer informatie over.

Leeswijzer

Hieronder wordt eerst nogmaals kort de doelstelling van de Klimaatagenda weergegeven. Dan volgt een financieel overzicht. Vervolgens is per relevant inhoudelijk hoofdstuk uit de Klimaatagenda weergegeven welke beoogde resultaten zijn verwoord voor 2023 in diezelfde agenda en is uitgewerkt welke hoofdactiviteiten in 2021 en 2022 gepland zijn. Tot slot geven we een beschrijving van de samenwerking in het team en informatie over de monitoring.

De inhoudelijke hoofdstukken uit de Klimaatagenda die vallen onder dit uitvoeringsprogramma energietransitie zijn:

- Elektriciteit (hoofdstuk 3 Klimaatagenda)
- Gebouwde omgeving (hoofdstuk 4 Klimaatagenda)
- Industrie (hoofdstuk 5 Klimaatagenda)

ELEKTRICITEIT	GEBOUWDE OMGEVING	INDUSTRIE
- Wind op zee - Wind op land - Zon op land - Infrastructuur	- Gebouwde omgeving - Warmte - Lokale energie	- Industrie en bedrijven - Warmte - Waterstof

1.2 Opgave en doelen uit de Klimaatagenda voor deze uitvoeringsagenda

Doelen

Wij ondersteunen de ambitie uit het Nationaal Klimaatakkoord om in 2030 49 procent CO₂ emissiereductie te realiseren ten opzichte van 1990. In 1990 was de CO₂-emissie in onze provincie 8,6 Mton.

-> We werken dus toe naar een uitstoot van max 4,4 Mton CO₂ in 2030.

We streven naar een reductie van 55 procent. Als provincie leveren we hier een bijdrage aan, die is weergegeven in de Klimaatagenda. De grootste bijdrage aan dit doel zal geleverd moeten worden in en door samenwerking met onze omgeving: bedrijven en industrie, de landbouwsector, huizenbezitters en de energie producerende bedrijven.

Wij streven energieneutraliteit na in 2035 voor datgene waar we direct invloed op hebben als provincie, als gevolg van eigendom (onze eigen gebouwen en ons wagenpark) of inkoop (inclusief concessies en aanbestedingen) en als launching customer. Wij willen hier een voorbeeldfunctie in blijven vervullen. De afdelingen Facilitaire Zaken (inkoop, subsidies, eigen gebouwen) en Beheer en Onderhoud geven hier primair uitvoering aan.

Hoe verdelen we het doel van maximaal 4,4 Mton in 2030 over de vier Klimaattafels?

In de Klimaatagenda is de onderbouwing weergegeven aan de hand van de verschillende klimaattafels. Voor het overzicht melden we hieronder nogmaals de verdeling per tafel/thema. In de Klimaatagenda is eveneens aangegeven dat de verwachting niet is dat de afname van CO₂ evenredig door de tijd zal verlopen, noch dat de verdeling per thema exact hanteerbaar is. Daarbij is ook aangegeven dat onze rechtstreekse invloed vaak beperkt is. De getallen geven dus vooral richting. Richting voor ons als provincie, maar net zozeer voor onze samenwerkingspartners. Het realiseren van de provinciale opgave is een verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen.

Dat levert het volgende op:

Sector		aandeel	max. Mton CO ₂ uitstoot in 2030
Gebouwde omgeving	22%	1,9 Mton	-49% hiervan is 0,96 Mton
Industrie ¹	47%	4,0 Mton	-49% hiervan is 2,06 Mton
Mobiliteit	13%	1,1 Mton	-49% hiervan is 0,57 Mton
Landbouw en landgebruik	19%	1,6 Mton	-49% hiervan is 0,83 Mton

Naast de bovenstaande doelen hebben wij een aantal resultaatafspraken waar we als provincie een veel grotere rol hebben doordat we (in het geval van zonne-energie samen met gemeenten) een wettelijke taak hebben vanuit de ruimtelijke ordening. Dit maakt dat wij de doelen voor windenergie en zonne-energie voor de provincie als taakstellend zien.

Deze doelen waren al opgenomen in ons beleid voor het ontstaan van het Klimaatakkoord². Ze gelden nog voor 2020:

- 855,5 MW windenergie op land volgens de afspraken uit het energieakkoord;
- 300 MW zonne-energie op land conform een eerder aangenomen motie.

De doelstelling voor wind op land zal naar verwachting in 2021 bijna geheel gerealiseerd zijn. De doelstelling voor zon is met bijna 375 MW aan het einde van dit jaar al behaald.

In de concept Regionale Energiestrategie Groningen (hierna: RES) is opgenomen dat het RES gebied Groningen (provincie Groningen) in 2030 5,7 TWh duurzame energie op wil wekken. De reeds gerealiseerde projecten en de door gemeenten vastgestelde ambities voor wind op land en zonne-energie maken beide onderdeel uit van de 5,7 TWh. Zodra de RES 1.0 is vastgesteld door Provinciale Staten zal de doelstelling van de RES de doelen van 2020 voor windenergie en zonne-energie vervangen.

¹ Bron is Klimaatmonitor, de industrietafel Noord-Nederland heeft met andere input gewerkt.

² In het Klimaatakkoord werd CO₂ leidend, daarvoor werden energiedoelstellingen gehanteerd (uitgedrukt bijvoorbeeld in MW).

1 INLEIDING

- 1.1 Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021
- 1.2 Opgave en doelen uit de Klimaatagenda voor deze uitvoeringsagenda

2 ELEKTRICITEIT

- 2.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

3 GEBOUWDE OMGEVING

- 3.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

4 INDUSTRIE

- 4.1 Wat gaat de provincie doen tot en met 2023?

5 FINANCIËEL, ORGANISATIE, COMMUNICATIE EN MONITORING

- 5.1 Financiën uitvoering energietransitie
- 5.2 Organisatie en samenwerking
- 5.3 Communicatie
- 5.4 Monitoring

ELEKTRICITEIT

2.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

Doel periode 2023

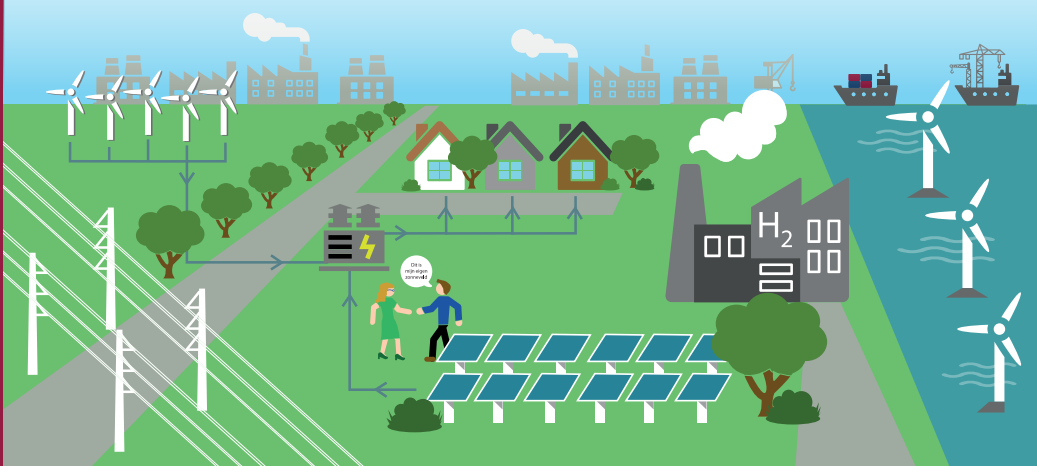
Op het gebied van elektriciteit werkt de provincie aan een duurzaam aanbod ten behoeve van gebruik in andere sectoren (gebouwde omgeving, industrie, mobiliteit, landbouw). Bij het uitvoeren van de opgave hebben we aandacht voor economie, ecologie, ruimte/ landschap en draagvlak/lokaal eigenaarschap. Realisatie van dit doel zal vooral met en door onze samenwerkingspartners gerealiseerd moeten worden, zoals gemeenten, projectontwikkelaars en netwerkbedrijven.

ELEKTRICITEIT

- Wind op zee
- Wind op land
- Zon op land
- Infrastructuur

Regionale Energiestrategie - elektriciteit

Samen met Groninger gemeenten en waterschappen nemen we deel in de RES. In de RES wordt ook met andere stakeholders gesproken, maar de besluitvorming gebeurt door de gezamenlijke overheden, waarbij de gemaakte afspraken in het eigen beleid worden verankerd. In de RES heeft iedere partij een eigen rol en verantwoordelijkheid, waarbij op gelijkwaardige basis wordt samengewerkt. Vanuit onze rol als provincie zetten wij ons in dit proces in om te komen tot een langdurige constructieve samenwerking met de betrokken partijen. Ook zetten wij in op een betere verdeling van lusten en lasten.

Beleid duurzame energie op land (wind, zon)

Grootschalige duurzame energie begint steeds meer gemeengoed te worden. Projecten met grote ruimtelijke impact zijn gebaat bij een zorgvuldig omgevingsproces. Daarmee verandert ook de rol van de provincie. De energietransitie vraagt om organisatievormen en processen die beter aansluiten bij de hedendaagse maatschappij. De provincie denkt en organiseert hierin mee. Er moet een rechtvaardigere verdeling van lusten en lasten ontstaan, waarbij de opbrengsten zo veel mogelijk voor het gebied worden behouden. Hiervoor ontwikkelen we nieuwe beleidsinstrumenten, onder andere om aan de voorkant de randvoorwaarden voor participatie en ecologie te verankeren. Verder geven we vorm aan de constructieve zonneladder, waarbij we op een zorgvuldige manier inzetten op het realiseren van zon op (bedrijfs-)daken en grondgebonden zonneparken. Door hierin een weloverwogen afweging te maken, ontzien we waar mogelijk waardevolle landbouwgronden en landschappelijk waardevol buitengebied.

Windenergie op zee en waterstof

Windenergie op zee is een belangrijke bron voor de productie van grote hoeveelheden groene elektriciteit. Daarmee is windstroom van zee een randvoorwaarde voor het vergroenen van de industrie door middel van elektrificatie. Daarnaast kan de stroom ingezet worden voor de productie van groene waterstof. We zien dat (groene) waterstof op de (middel)lange termijn de potentie heeft om een belangrijke pijler binnen het toekomstige energiesysteem van Nederland te worden. Als provincie spannen we ons in voor het tot stand komen van een groene waterstof ecosysteem voor Noordwest-Europa, te beginnen in Noord-Nederland. Met projecten als HEAVENN wordt het fundament hiervoor gelegd. Zowel het faciliteren van nieuwe windparken op zee, alsook het stimuleren van een industrietransitie met daarin een hoofdrol voor elektrificatie en groene waterstof, valt onder de bevoegdheid van het Rijk. Wij pleiten daarom in Den Haag voor deze win-winkans voor de Nederlandse klimaatdoelstellingen én voor een groene toekomst voor Groningen.

Energiesysteem-infrastructuur

Om hernieuwbare elektriciteitsproductie uit wind en zon in te passen, moet het energiesysteem zowel technisch als economisch veel flexibeler worden ingericht. Netbeheerders kunnen nu niet tijdig inspelen op deze ontwikkelingen. Momenteel kent de regio al een gebrek aan netcapaciteit voor het afvoeren van vooral zonnestroom. Dit belemmert de voortgang van de energietransitie en zorgt bovendien voor een ongelijk speelveld, waarin kleine projecten van onderop mogelijk het onderspit delven. De netcapaciteit wordt mogelijk een sturende factor in de locatiekeuze voor zowel economische ontwikkelingen als duurzame energie, in plaats van onderdeel van een bredere afweging. Er is meer capaciteit nodig, maar een wildgroei aan bijvoorbeeld nieuwe hoogspanningsverbindingen is ruimtelijk ongewenst. Wij zetten daarom in op het beter benutten van de bestaande capaciteit. Daarnaast lijkt het onvermijdelijk dat er nieuwe capaciteit gecreëerd moet worden door netverzwaringen³. De provincie dringt daarom bij de netbeheerders aan op een pro-actievere koers. In 2019 hebben we onderzoek laten doen naar toekomstscenario's voor het energiesysteem in 2050⁴, met daarin bijzondere aandacht voor de energie-infrastructuur. De uitkomsten van dit onderzoek zullen we vertalen in strategische keuzes, bijvoorbeeld in onze lobby. Waar nodig zetten we vervolgonderzoek uit.

³ De uitdaging is dat beide oplossingsrichtingen soelaas bieden op de (middel)lange termijn, terwijl het probleem acuut is. Het is niet uit te sluiten dat de beschikbare netcapaciteit invloed heeft op de keuzes die worden gemaakt in de Regionale Energie Strategie.

⁴ De systeemstudie energie-infrastructuur Groningen & Drenthe 2020-2050

Inzet 2020-2021:

1. Deelnemen in inhoudelijke RES werkgroepen over elektriciteit, warmte, ruimte, participatie en communicatie, incl. onderzoeken naar juridische houdbaarheid m.b.t. participatie en inzicht in randvoorwaardelijke netcapaciteit.
2. Opleveren RES 1.0 en opzetten structurele samenwerking RES 2.0 en verder.
3. Verankeren van de RES in het beleid door in de Omgevingsvisie locaties voor duurzame energie aan te wijzen die in de RES zijn geselecteerd op basis van de daar bepaalde integrale afweging.
4. Afronden taakstelling Wind op Land, inclusief gebiedsfondsen, klankbordgroepen en realiseren dorpsmolens.
5. Verkennen en eventueel opstarten procedures nieuwe windparken, zoals Eemshaven-West en mogelijk Westpoort en/of Roodehaan.
6. Een projectplan uitwerken voor het uitschakelen van de obstakelverlichting op windturbines op basis van naderingsdetectie.
7. In samenwerking met gemeenten begeleiden van de procedures voor (complexe⁵) zonneparken/zonthermiewerken, van gebiedsvisie tot maatwerkmethode en vergunning inclusief het verankeren van 50% lokaal eigendom, ecologie en landschappelijke inpassing.
8. Het opstellen van een integrale handreiking zonne-energie als uitwerking/antwoord op de evaluatie van het zonbeleid.
9. Samen met gemeenten lokaal eigenaarschap en participatie verder uitwerken en indien nodig hierover lobby richting Rijk voeren.
10. Het ondersteunen van netinpassing door o.a. actief te sturen op cablepooling (dit is wanneer een zonnepark en windpark een elektriciteit aansluiting delen) bij grootschalige zonprojecten in de buurt van (geplande) windparken.
11. Investeringsplan waterstof Noord-Nederland, het ondersteunen van initiatieven van bedrijven op het gebied van windenergie op zee, elektrificatie en waterstof in het algemeen en het uitwerken van de in het Investeringsplan genoemde acties in het bijzonder (bijv. betrokkenheid bij opzetten Transformatie & Coördinatie office).
12. Opleveren regioadvies tracé Net op Zee Ten Noorden van de Waddeneilanden en verdere uitwerking van deze en andere tracés voor offshore infrastructuur (zorgvuldige ruimtelijke inpassing, reserveren van ruimte voor de aanlanding van kabels en leidingen door de Waddenzee richting Eemshaven).
13. Lobby bij het Rijk voor aanwijzen grote nieuwe windzoekgebieden boven de Wadden met het oog op verdere uitrol wind op zee, inclusief de aanlanding in Eemhaven.
14. Start Offshore Wind Innovation Centre.
15. Aanjagen van projecten op het gebied van flexibiliteit in het energienet en delen van de opgedane kennis.
16. Werken aan meer ruimte op het elektriciteitsnet door samenwerking met netbeheerders, ontwikkelaars, andere stakeholders (terreinbeheerders bijv. GSP) en het Rijk, leidend tot het versnellen van investeringen van netbeheerders op basis van beschikbare informatie uit o.a. CES en RES en het versnellen van ruimtelijke procedures.
17. Nadere uitwerking van het vervolgproces n.a.v. systeemstudie energie-infrastructuur.

Financiële inzet: €200.000 per jaar.

⁵ Bijvoorbeeld meer dan 100 MWp of drijvend (Sellerbeetse)

1 INLEIDING

- 1.1 Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021
- 1.2 Opgave en doelen uit de Klimaatagenda voor deze uitvoeringsagenda

2 ELEKTRICITEIT

- 2.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

3 GEBOUWDE OMGEVING

- 3.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

4 INDUSTRIE

- 4.1 Wat gaat de provincie doen tot en met 2023?

5 FINANCIËEL, ORGANISATIE, COMMUNICATIE EN MONITORING

- 5.1 Financiën uitvoering energietransitie
- 5.2 Organisatie en samenwerking
- 5.3 Communicatie
- 5.4 Monitoring

GEBOUWDE OMGEVING

3.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

Doel periode 2023

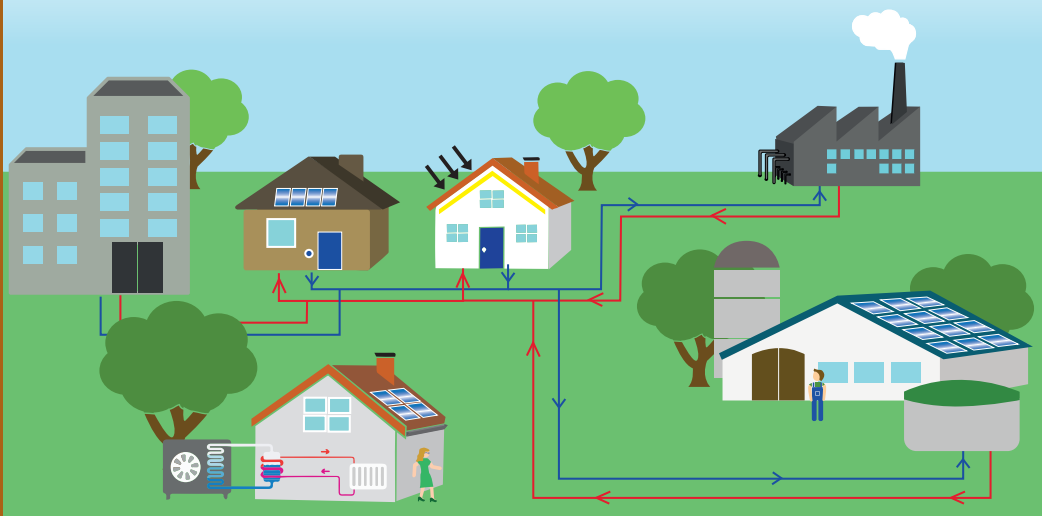
De gemiddelde opgave per jaar voor de periode tot 2030 komt neer op ongeveer 0,08 Mton CO2 emissie reductie per jaar. Het behalen van de doelen van 2030 zal niet via een lineaire lijn verlopen. Realisatie van dit doel zal vooral met en door onze samenwerkingspartners gerealiseerd moeten worden, zoals inwoners, gemeenten en woningcorporaties.

GEBOUWDE OMGEVING

- Gebouwde omgeving
- Warmte
- Lokale energie

Regionale samenwerking warmtetransitie

De nieuwe rol die gemeenten hebben gekregen in de warmtetransitie, vraagt behalve een grote deskundigheid ook veel capaciteit, die op dit moment nog niet altijd aanwezig is. Daarnaast zijn er nog veel vragen onbeantwoord, onder andere over de financiering van de warmtetransitie, de ontwikkeling van

nieuwe technische alternatieven en de wijze waarop bewoners betrokken kunnen en moeten worden bij deze transitie. Wij streven naar een efficiëntere uitvoering en versnelling van de warmtetransitie van de gebouwde omgeving door gemeenten, mede dankzij de faciliterende rol van de provincie. Samen met de gemeenten werken we op regionale schaal samen aan lokale en regionale warmtevraagstukken. Dit doen we o.a. met het 'Warmtetransitie Centrum Groningen' (WTCG) en Provincie Groningen Energy Service Company (ProGrESCo). We ondersteunen de gemeenten bij de aanvragen voor de proeftuinen aardgasvrije wijken en Groningen Woont Slim (Energieloket).

Energiebesparing particulieren

Voor woningeigenaren die financieel niet in staat zijn om hun woning te verduurzamen, ontwikkelen we samen met gemeenten een sociaal krediet gericht op huishoudens met een smalle portemonnee. Hierdoor kunnen ook zij de belangrijkste energie- en daarmee geldbesparende maatregelen nemen, zoals isolatie. Daarnaast verbeteren we de informatie over landelijke instrumenten op dit gebied.

Ontzorgingsprogramma verduurzamen maatschappelijk vastgoed

De provincies gaan, met geld van het ministerie van BZK, kleine maatschappelijk vastgoed eigenaren ontzorgen bij het verduurzamen. In Groningen vallen circa 100 instellingen binnen de (specifieke, door BZK gestelde) doelgroep. Dit ontzorgingsprogramma loopt van 2021 t/m 2023. In het voorjaar van 2021 worden de eerste instellingen bezocht door een coach.

Regionale warmtebronnen

Binnen onze provincie zijn een aantal grootschalige warmtebronnen aanwezig die mogelijk geschikt zijn voor warmtelevering aan de gebouwde omgeving in meerdere gemeenten. Daarmee krijgen deze bronnen een regionaal karakter. De provincie wil hier bijdragen aan de ontwikkeling van een robuuste warmteinfrastructuur die (waar het kansen biedt) ook over gemeentegrenzen gaat. Hier ligt een link met de RES (zie vorige hoofdstuk). Het gaat om restwarmte uit de Eemsdelta, aardwarmte, hernieuwbaar gas en biomassa.

Inzet 2020-2021

1. Oprichten en ondersteunen van het WTCG.
2. Ondersteunen aanvragen proeftuinen aardgasvrije wijken.
3. Aanvraag in Nationaal Programma Groningen voor opbouw en stimuleringsregeling (WTPG).
4. Organiseren en bijwonen kennisnetwerk en ondersteunen ProGresCo.
5. Opzetten en uitvoeren ontzorgingsprogramma verduurzamen maatschappelijk vastgoed.
6. Ondersteuning energieloket Groningen Woont Slim.
7. Sociaal krediet voor huishoudens met een smalle portemonnee.
8. Haalbaarheidsonderzoek en verdere uitwerking warmtetransport Eemsdelta-Groningen.
9. Samen met Rijk en gemeenten onderzoeken van de mogelijkheden en risico's voor aardwarmte, hernieuwbaar gas en biomassa, daarmee mogelijk leidend tot nieuw beleid.

Financiële inzet 2020-2021: €225.000 per jaar en er is een reservering van €2.000.000 voor het sociale krediet (risicobuffer).

1 INLEIDING

- 1.1 Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021
- 1.2 Opgave en doelen uit de Klimaatagenda voor deze uitvoeringsagenda

2 ELEKTRICITEIT

- 2.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

3 GEBOUWDE OMGEVING

- 3.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

4 INDUSTRIE

- 4.1 Wat gaat de provincie doen tot en met 2023?

5 FINANCIËEL, ORGANISATIE, COMMUNICATIE EN MONITORING

- 5.1 Financiën uitvoering energietransitie
- 5.2 Organisatie en samenwerking
- 5.3 Communicatie
- 5.4 Monitoring

INDUSTRIE

4.1 Wat gaat de provincie doen tot en met 2023? ⁶

Doel periode 2023

De gemiddelde opgave per jaar voor de periode tot 2030 komt neer op ongeveer 0,2 Mton per jaar ^{7, 8}. Het behalen van de doelen van 2030 zal niet via een lineaire lijn verlopen. Realisatie van dit doel zal vooral met en door onze samenwerkingspartners gerealiseerd moeten worden, zoals bedrijven.

INDUSTRIE

- Industrie en bedrijven
- Warmte
- Waterstof

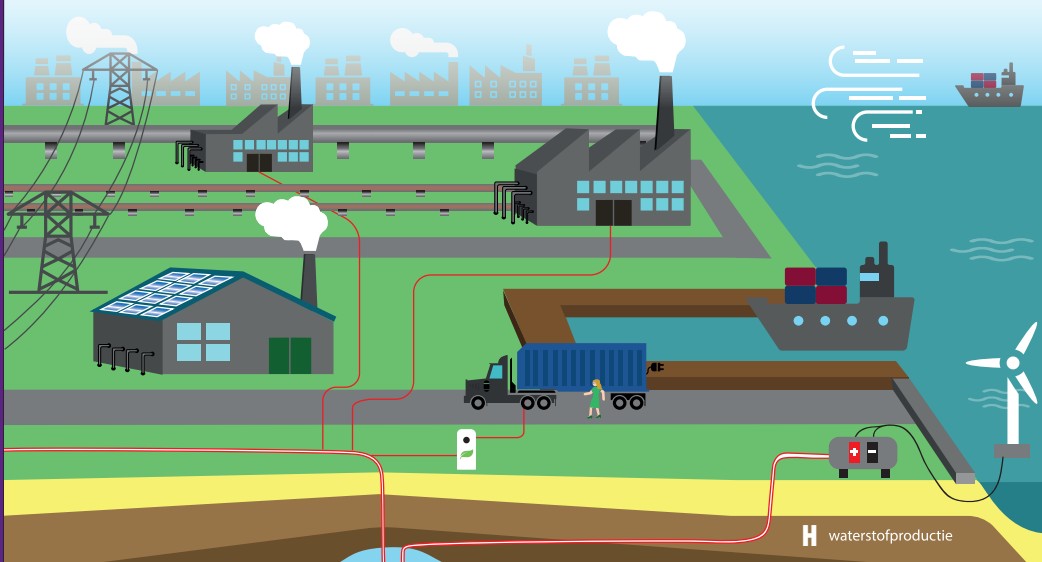
Energiebesparing en CO2-reductie via vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanuit het vorige programma energietransitie hebben we samen met de Omgevingsdienst Groningen (ODG) stevig ingezet op het verbeteren van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op energiebesparing. Bedrijven in de provincie zijn bezocht door een toezichthouder en er is een begin gemaakt met het aanpassen van vergunningen (opnemen van voorwaarden voor energiebesparing). De komende periode worden overige vergunningen aangepast. Het kennisnetwerk met gemeenten dat de vorige periode is opgebouwd houden we in stand om zo samen op te kunnen trekken bij het toezicht op energiebesparing en CO2-reductie.

⁶ Waterstof is behandeld onder Elektriciteit

⁷ Bron is Klimaatmonitor, de industrietafel Noord-Nederland werkt met andere cijfers.

⁸ De inzet met betrekking tot groene, circulaire economie maakt integraal onderdeel uit van het uitvoeringsplan Groningen@Work. In het kader van de Klimaatagenda is op dit punt geen aanvullende inzet nodig.

Energiebesparing en CO2-reductie stimuleren en faciliteren

Onze stimulerende en faciliterende rol richting de grote industrie(clusters) pakken we op via verschillende routes, zoals het provinciale programma Groningen@Work, de Industrietafel Noord-Nederland, de Industrieagenda Eemsdelta van Chemport Europe.

Teneinde energiebesparing en CO2-reductie te stimuleren en te faciliteren gebruiken we de volgende instrumenten:

- Energiescans. Deze aanpak heeft zich de afgelopen jaren bewezen in de Eemsdelta en wordt daarom uitgebreid naar andere gebieden. Dit gebeurt vanuit het nog beschikbare (revolverende) budget uit de vorige collegeperiode.
- Via Groningen Werkt Slim helpen we bedrijven en bedrijventerreinen verder richting een CO2 neutrale toekomst, door ze te helpen bij het maken van keuzes, en het vinden van financiering en betrouwbare uitvoeringspartners.

Energiesysteem- en infrastructuur

Voor de industrie zijn een solide infrastructuur en de nabijheid van (duurzame) energiebronnen een vestigingsfactor. Dit zijn ook voorwaarden voor de verduurzaming van (industriële) processen. Wij ondersteunen de industrieclusters, samen met de gemeenten, in het realiseren van de infrastructuur die hiervoor benodigd is: elektronen, moleculen, warmte (incl. uitkoppeling).

Inzet in 2020-2021

1. Vergunningen actualiseren.
2. Ondersteuning gemeenten bij uitvoeren VTH door ODG.
3. Groningen werkt slim loket inrichten en promoten, samen met gemeenten.
4. Uitvoeren energiescans.
5. Kennisnetwerken met provincies en gemeenten over energietransitie bij bedrijven (online sessies).

Financiële inzet 2020-2021: € 255.000 per jaar

1 INLEIDING

- 1.1 Uitvoeringsprogramma Energietransitie 2020 / 2021
- 1.2 Opgave en doelen uit de Klimaatagenda voor deze uitvoeringsagenda

2 ELEKTRICITEIT

- 2.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

3 GEBOUWDE OMGEVING

- 3.1 Wat gaat de provincie Groningen doen tot en met 2023?

4 INDUSTRIE

- 4.1 Wat gaat de provincie doen tot en met 2023?

5 FINANCIËEL, ORGANISATIE, COMMUNICATIE EN MONITORING

- 5.1 Financiën uitvoering energietransitie
- 5.2 Organisatie en samenwerking
- 5.3 Communicatie
- 5.4 Monitoring

FINANCIËEL, ORGANISATIE, COMMUNICATIE EN MONITORING

5.1 Financiën uitvoering energietransitie

In het coalitieakkoord is € 12 miljoen toegeschreven aan het onderwerp Energie. Dit is als volgt onderverdeeld voor de periode tot eind 2023:

- €1 miljoen voor slimme en groene hubs (duurzame mobiliteit). Dit valt onder bereikbaarheid en de afdeling Mobiliteit is verantwoordelijk voor de uitvoering.
- 2 miljoen risicobuffer voor een energielening. Dit is op dit moment (nog) geen beleidskrediet dat ingezet kan worden voor de uitvoering van het programma.
- 9 miljoen voor Energiebesparing en Duurzame energieproductie. Alleen de laatste twee bedragen, de 2 en 9 miljoen, vallen onder dit uitvoeringsprogramma. Daarnaast is er nog:
- € 600.000 incidenteel krediet gebouwde omgeving (SEBB⁹, 4 jaar, per jaar 150.000)
- € 600.000 doorlopend kredieten¹⁰ (per jaar 150.000) Deze kredieten (samen 1,2 miljoen) kunnen met de 9 miljoen ingezet worden als beleidskrediet. Dit maakt samen 10,2 miljoen. De risicobuffer van 2 miljoen die is gecreëerd voor de energielening is (nog) geen beleidskrediet en staat dus niet als zodanig in de tabel hieronder opgenomen. Daarnaast zijn er diverse energieprojecten die vanuit Nationaal Programma Groningen worden gefinancierd.

⁹ Resterende middelen van de Subsidie Energiebesparing bij Bewoners (revolverend fonds).

¹⁰ Dit zijn kredieten waar we voorstellen voor kunnen indien die optellen tot maximaal 150.000 per jaar. Ervaring van voorgaande jaren is dat voor energietransitie aangewend wordt.

Budget uitvoeringsprogramma Energietransitie					
	Totaal	2020	2021	2022	2023
Coalitieakkoord	€ 9.000.000	€ 2.250.000	€ 2.250.000	€ 2.250.000	€ 2.250.000
SEBB	€ 600.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Doorlopende kredieten	€ 600.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
TOT	€ 10.200.000	€ 2.550.000	€ 2.550.000	€ 2.550.000	€ 2.550.000

Uitgaven uitvoeringsprogramma Energietransitie					
	Totaal	2020	2021	2022	2023
Personeel	€ 6.700.000	€ 1.675.000	€ 1.675.000	€ 1.675.000	€ 1.675.000
Procesmiddelen	€ 3.500.000	€ 875.000	€ 875.000	€ 875.000	€ 875.000
TOT	€ 10.200.000	€ 2.550.000	€ 2.550.000	€ 2.550.000	€ 2.550.000

Personele inzet per thema

Op dit moment werken er ongeveer 25 medewerkers (deels of geheel) aan de uitvoering van de Energietransitie. Deze zijn als volgt verdeeld over de drie onderwerpen en management/secretariaat:

- Programmamanagement, ondersteuning en secretariaat plm. 3,5 FTE
- Elektriciteit (wind, zon, RES, infrastructuur) plm. 11 FTE
- Industrie (industrie en bedrijven, warmte en waterstof) plm. 6 FTE
- Gebouwde omgeving (gebouwde omgeving, warmte, lokale energie) plm. 3,5 FTE

Deze medewerkers worden voor een deel gefinancierd vanuit de beleidsafdelingen PPM, RS, OM en ECP. Het grootste deel circa 15FTE wordt gefinancierd vanuit het beleidskrediet van het programma zelf.

Financiële inzet per thema

Het budget van jaarlijks €875.000,- wordt op basis van inschatting indicatief over de verschillende programma onderdelen als volgt verdeeld.

Programmamanagement	€195.000 p.j.
Onderzoeken, monitoring, bijeenkomsten	€95.000
New Energy Coaliton ¹¹	€100.000

Elektriciteit	€200.000 p.j.
Wind op land	€50.000
Zon op land	€50.000
RES	€25.000
Participatie	€25.000
Systeem	€25.000
Bijeenkomsten, opdrachten, Regioadvies, etc.	€50.000

ELEKTRICITEIT

- Wind op zee
- Wind op land
- Zon op land
- Infrastructuur

Gebouwde Omgeving	€225.000 p.j.
Energieloket Groningen Woont Slim	€50.000
WTCG	€75.000
ProgGresCo	€50.000
Bijdrage proeftuinen	€50.000

GEBOUWDE OMGEVING

- Gebouwde omgeving
- Warmte
- Lokale energie

Industrie	€255.000 p.j.
Waterstof	€50.000
Groningen werkt slim	€50.000
VTH	€25.000
ODG bijdrage VTH	€60.000
Biomassa	€20.000

INDUSTRIE

- Industrie en bedrijven
- Warmte
- Waterstof

€875.000 p.j.

¹¹ De bijdrage aan de New Energy Coalition is vanuit het belang dat wij toekennen aan de rol van de NEC in het ecosysteem en het onderhouden van het kennisnetwerk. Het budget wordt grotendeels aangewend voor samenwerking in projecten.

5.2 Organisatie en samenwerking

De Klimaatagenda als geheel wordt door diverse afdelingen uitgevoerd. Het Energieprogramma is een samenwerking tussen afdelingen, maar functioneert steeds meer als een zelfstandige eenheid. Er wordt op allerlei niveaus actief de verbinding gezocht met andere onderwerpen/afdelingen. Het integrale karakter van de Klimaatagenda is daar een mooi voorbeeld van. Het programmamanagement energie heeft een coördinerende rol richting de rest van de provinciale organisatie (afdelingshoofden, directieteam en Gedeputeerde Staten).

Binnen het programma Energietransitie werken we in een aantal subteams, langs de lijnen van de onderwerpen in de voorliggende hoofdstukken. We proberen mensen zoveel mogelijk in te zetten op hun kwaliteiten en/of op de ontwikkeling daarvan. Daarnaast proberen we flexibel in te spelen op ontwikkelingen in onze omgeving, wat tevens ruimte geeft voor persoonlijke ontplooiing. Medewerkers krijgen veel verantwoordelijkheid in de dagelijkse uitvoering en wordt gevraagd regie te voeren op hun dossier vanuit zowel de inhoud als vanuit bestuurlijk oogpunt. Het programmamanagement is verantwoordelijk voor inhoudelijke aansturing, signaleert en bewaakt de bestuurlijk relevante zaken, helpt met prioritering en fungeert waar nodig als klankbord of adviseur voor medewerkers of teams.

5.3 Communicatie

Het realiseren van de energietransitie speelt zich af binnen een dynamisch werkveld, met een complex krachtenveld en een enorm scala aan onderwerpen. Het Rijk, gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en energiecoöperaties hebben allemaal een communicatieve opgave om doelgroepen mee te nemen in de veranderingen en daarmee bij te dragen aan het Klimaatakkoord.

De provincie Groningen ondersteunt, verbindt en versterkt de communicatie van genoemde partijen, zeker wanneer in hun boodschap de urgentie van de energietransitie, de relatie met inwoners van de provincie en de vertaling naar de praktijk ('het doen') naar voren komen. Verder positioneert de provincie het Noorden als koploper in energietransitie, waarbij we accenten leggen op innovatie, werkgelegenheid en onderwijs, maar ook oog en oor hebben voor de lusten en lasten.

Met onze communicatie over de energietransitie maken we de koers, rol en inzet van de provincie en de betekenis voor inwoners zichtbaar. Hierbij richten we de focus onder andere op: groene waterstof, duurzame energie (zon en wind) en participatie, de Regionale Energiestrategie, energie-infrastructuur en energiebesparing (loketten en regelingen). In deze en andere dossiers zullen we in afstemming met verschillende partijen de communicatie vormgeven. Daarbij bepalen we - per onderwerp, moment en communicatiedoel - welke provinciale communicatiemiddelen ingezet worden.

5.4 Monitoring

Aan E&E advies is gevraagd jaarlijks te monitoren op basis van uitstoot van CO₂, gekoppeld aan de doelen per tafel in de Klimaatagenda zoals ook weergegeven in paragraaf 1.2 van dit programma. Ook de cijfers over werkgelegenheid zullen jaarlijks door hen worden gerapporteerd. In het beschikbaar komen van de getallen over CO₂-emissies zit gemiddeld een vertraging van ca 2 jaar. De cijfers zijn dus vooral te gebruiken voor het waarnemen van een trend¹².

In een tussenrapportage eind 2021 en aan het eind van het programma zullen we GS inzicht geven in de trends. Hier zal de dus de voortgang op alle tafels in relatie tot de CO₂ doelen worden gerapporteerd. Deze rapportage kan ook ter informatie aan PS worden aangeboden en gaat ook in op de aangenomen moties zoals benoemd in hoofdstuk 1. Wanneer nodig zal de rapportage leiden tot bijstelling van dit uitvoeringsprogramma.

In de P&C cyclus monitoren we jaarlijks de financiële voortgang van het programma Energietransitie en de voortgang op een aantal indicatoren die dicht tegen de bevoegdheden van de provincie aanliggen. Hierbij gaat het om de volgende zaken:

Tot en met 2020 (voortkomend uit vorig programma):

- 855,5 MW windenergie op land volgens de afspraken uit het energieakkoord;
- 300 MW zonne-energie op land conform een eerder aangenomen motie.

Na 2020:

1. 5,7 TWh duurzame energie in 2030 mits dit in de definitieve RES zo wordt vastgesteld
 - o aantal vergunde, incl. geplaatste TWh zon
 - o aantal vergunde, incl. geplaatste TWh wind
2. Aantal of percentage vergunningen dat op orde is en toezicht dat wordt uitgevoerd op het naleven van energiebesparende en CO₂-reducerende voorschriften, met inachtneming van wijzigingen in nationale wetgeving (onder andere CO₂-normering, Omgevingswet).

¹² Voor meer informatie over de gebruikte systematiek, zie paragraaf 1.2 van dit Uitvoeringsprogramma en paragraaf 1.4 van de Klimaatagenda.

